

Revista

Noastră

PUBLICAȚIE ȘCOLARĂ

SUB CONDUCEREA D-LEI PROFESOR D. PAPADOPOLE

SUMARUL :

SOCIETATEA
LICEALĂ
ȘI
ELEVILOR
LICEULUI
„DIMITRIE”

D-1 Prof. D. Papadopol	Cuvânt înainte
Iudor Popescu	Sonnet (+Eul Petre Uchiu)
Const. Filipescu	Poveste cristii (amintiri)
D-1ra Pălinczeanu	Batalia iernii (versuri)
Simion Stănescu	(Noua îndrumare în știință) Inducția Școlară
D-1ra Pălinczeanu	Statistică... (versuri)
D. Dumitriu	(„Proți dala Pătr” (colorate)
Const. Filipescu	Stăpânul... (versuri)
Cronica (Conferința D-1ei Prof. G. T. Răuș; Soc. Literară a elevilor Liceului „Dimitrie”; Excursie Peștera Cămpului)	
Cineva	

FOCȘANI

TIPOGRAFIA AL. CODREANU S-401

— 1912 —

Prețul 20 bani

Revista Noastră

PUBLICAȚIE ȘCOLARĂ

Sub conducerea D-lui Profesor D. PAPADOPOL

Cuvînt înainte.

Revista aceasta răspunde unei vechi dorințe a școlărimii orașului nostru. La liceul «Unirea» flințează de 14 ani, de la 1898, o societate literară a elevilor cu o bibliotecă foarte bogată și cu un fond bănesc destul de mare destinat pentru cumpărări de cărți. La ședințele săptămânale, cari s'au ținut cu o regularitate exemplară, s'a dat dovadă, prin conferințe, declamații, producțiuni muzicale și reprezentații teatrale, că printre școlarii noștri sunt unele talente ce merită luare aminte.

Tineretul nostru școlar, dornic de a lua contact cu colegii de la celelalte școli secundare din țară și de peste hotare, are nestrămütata dorință să-și aibă un organ de publicitate către care să atragă toată tinerimea școlărească la un schimb mai intim de idei și simțininte.

Nu pot de cât să încurajez, cu dragă inimă, acest avânt sincer, încredințat fiind, că pe această cale se va putea stabili o comunitate de vederi și idealuri între toți cei de aceeași vârstă și cu aceleași aspirațiuni.

Fac un apel călduros către întreaga școlărimă românească să ia parte, cu inima deschisă, la muncă comună împreună cu colegii lor și li ținem deschise coloanele acestei reviste. În acest chip va fi la îndemâna tuturilor să aducă la cunoștința colegilor, de ori-unde, ceea-ce cred și simt, vor stabili între ei o scară a valorilor, se vor deprinde a mănui condeiul iar mai târziu, pe băncile universităților, se vor recunoaște ca tovarăși de idei.

Am nădejdea că în acest mic popor de câteva mii de suflete sunt energii tănuite cari, găsind prilejul de a da dovada puterii lor, vor putea produce lucrări de valoare cari să rămână ca pilde celor ce urmează. Dorința mea este de a putea strânge în jurul acestor coloane inimile și mințile școlărimii românești, a le da imbold la lucru și a-i deprinde să-și îmbogățească sufletul, în orele libere, cu producțiuni de un ordin mai înalt de cât meschinele petreceri de toate zilele. Nu mă îndoiesc că și tinerii studenți universitari, în dorința de a mai retrăi câteva clipe din frumoșii ani petrecuți pe băncile scoalei, își vor reculege amintirile, se vor coborâ în mijlocul acelor pe cari i-au părăsit

de curând, își vor face o fală și în acelaș timp o datorie de frați mai mari, dându-le sfaturi și arătându-le calea cea dreaptă ce trebuie să urmeze.

Incheiu amintind școlarilor noștri cuvintele rostite de neîntrecutul maestru al condeiului și graiului românesc D-l Barbu Delavrancea :

«Tinerime! Aveți o mare datorie. Ca să puteți exista liberi trebuie să aveți în minte un mare ideal : acel al neamului românesc».

Aceste vorbe ar trebui să rămână săpate în sufletele tuturor.

Dimitrie Papadopol

Profesor

Focșani, 15 N-brie 1912

Președintele soc. literare a elevilor

S O N E T

+ Lui Petre Liciu

S'nalță ca'n povești, din sân de mare,
Un alb și minunat castel. Din poale
Se vede o scară, șerpuind agale
Spre turnu-i, unde un altar răsare.

Pe treptele-i de marmur, ca pe-o cale,
Investmântat în straiu de sărbătoare,
Pășește oprindu-și pasul prea arare,
Un făt-frumos cu păr de aur, moale.

Arzând de dor, în turn, a lui mireasă
L-așteaptă spre a-i țese fericirea!
O treaptă încă! .. Pasul și-l îndeasă,

E sus !

Când din senin se schimbă firea
Și-un trăsnet l-a lovit!

Puțin îi pasă!

Căci „Liciu îmbrățișase Nemurirea“!

Tudor Popescu

Cl. VIII M. Liceul Lazăr

POVESTE TRISTĂ...

(Amintiri)

Eră prin August.

Noapte. Nouri deși acoperiau cerul; o ploaie mărunță cădea pe străzile orașului, cufundat în somn.

O umbră singuratică se furișă pe lângă case. Vântul aspru îi flutură pardesiul, fulgere răslețe îi luminau calea întunecată, tunete prelungi și puternice îl făceau să se cutremure — de frică — din când în când... Apa îi pătrunse până la piele prin hainele-i subțiri de vară... El merge înainte, cotește la stânga, apoi iar la stânga... și e un întuneric de nu vezi la doi pași înaintea ta... Aici e lumină... ciocănește... nici un răspuns... pleacă înainte...

È Mircea Sihleanu, care aflase de cu ziuă — într'o ceartă — de la «cel mai bun» prietin al său și al părinților lui, că el e crescut, e luat de suflet dela «Leagănul», de când eră copil mic, că el e un copil sărman născut din părinți necunoscuți. Era ultimul argument ce acel prietin găsisse, ca să convingă pe bietul Mircea, că n'avea dreptate și nimerise... Mircea tăcu și plecă...

Sărman copil din flori! Fost-ai ursit să ispășești tu păcatul părinților tăi!

Ca să se dosiască de ploaia ce cădea acum ca un potop, intră într'o cafenea ce-i eșise întâiu în cale... Și într'un colț, la o masă, cu capul în palme, cu coatele rezimate de genunchi, plângea...

Singur pe lume, cu cugetul neîmpăcat, bietul băiat se pierdă în lumea visurilor! De-abiă împlinise șapte-sprezece ani!... Și în fața lui apără o icoană sfântă, un căpșor blând și drăgăloș... cu părul bălai, cu ochii ca două viorele, cu rochița scurtă, așa cum a văzut-o el întâia oară... Singurul suflet pentru care mai bătea inima bietului copil în clipele acelea... Un fior îl coprinsese din tălpi până'n creștet... îi eră frig...

Spre ziuă se 'ntoarse în casa în care crescuse... Se simția rău... îi eră frig, tremurà, dinții îi clănțăneau...

— „Are friguri!” exclamă îngrijorată mamă-sa și trimise după doctor. Veni; după un examen minuțios declară că trebuiesc îngrijiri serioase... e predispus la tuberculoză...

Verdictul medicului îngrozi pe bieții oameni, cari-l iubiau ca pe adevăratul lor copil, ce murise puțin înainte de a-l lua pe dansul...

După două zile boala se ivi... răcise bine. Slăbiă văzând cu ochii... Eră foarte rău: tușiă și aiură...

La trei săptămâni primele firișoare de sânge colorară batis-ta-i albă...

— „E galopant!“ zise doctorul într'o zi.

Prietinii lui veniau mereu să-l vadă și grozav s'au intristat, când medical le-a spus că numai o minune D-zeiască,—de există D-zeu—il poate salva...

Zilele treceau, el slăbiă mereu și speranțele de însănătoșire se imputinau. Iși pierdeă deseori cunoștința și atunci vorbiă aci repede de tot, aci rar și încet, aci strigă.. Nu se înțelegeă nimic din tot ce spunea, dar repeta des, nedeslușit un nume de fată...

I

3 Octombrie... seara.

El eră foarte rău... Perdelele erau și zi și noapte lăsate, căci îi lăceau rău căderea frunzelor vestejite; îi părea o povestire crudă a sfârșitului apropiat. Tusea mai vrăjmașă ca oricând îi opriă respirația și batista se roșiă mai mult și mai des trebuia schimbată... În ziua aceasta el ceru cerneală și hârtie și cu mâna tremurândă făcū o scrisoare copilei cu păr bălai și ochii viorei... Eră o scrisoare plină de durere, așa cum numai un copil poate scrie, un copil care îndrăgește pentru prima oară și care se simte singur, bolnav, numai cu inoiala în suflet că dansa poate numai ține la el. Ii spunea tot ce avea pe sufletul lui atât de încercat... O rugă cu stăruință să-i răspundă în trei zile și să-i spună „dacă mai ține la el, dacă el poate să se mai gândiască cu drag la ea, acum când știe o lume că el e copil născut din păcat...“ Mai avū puterea să iscăliască și căzū cu capul pe pernă, cu buzele oprite într'un zâmbet crud, cu ochii fixați într'un punct ce nu se vedeă... Eră ea, care cu ghiozdanul la subțioară, cu șorțul alb-vărgat, trecând pe lângă el, zâmbia prietinește... S'ar fi sculat să-i spună tot ce-avea pe inimă; dar puterile îl părăsiră și vedea se depărtă mereu de el...

Intunericul se lasă încet; cuprinde odaia; flacările focului din sobă, trimit razele lor roșietice, ce luminează patul alb și chipul galben, slăbit în care doi ochi negri, mari privesc în van!... Razele focului îi încălzesc obrajii, și gândurile încep să se deapăne unul câte unul... Amintiri triste îi vin în față... Eră la amical lui Mișu... Într'un colț sora acestuia zâmbeste... Se aprăpie... Ce ochi frumoși, mari, albaștri! Ce păr galben, ca spicul de grâu!...

O trântitură de ușă îl trezi din visarea lui; puse scrisoarea în plic și scriind adresa o dădū servitoarei s'o pună la cutie...

Trei zile 'n urmă.

O ceață groasă plutește deasupra orașului, și deși erau trei ore după prânz, ea îi apăsa plămânii și-ți îngreună respirația.

De dimineață el sunțise că durerile îl slăbiseră, tusea îl părăsise, era sănătos. Se sculă, se duse în fața oglinzii își alese cărarea cu foarte multă grijă, se 'mbrăcase foarte lăptos, par'că s'ar

fi dus la bal, mâncase cu poftă la masă; acum ședează pe un fotoliu și citea poeziile lui Alex. Vlahuță... De-odată, intrară câțiva prieteni. Se mirară grozav de schimbarea bruscă a sănătății lui; în urmă îi urară o cât mai deplină însănătoșire.

— „Cum nu sunt sănătos destul?... Numai simt nimic, nu mai tușesc și sunt vesel, ce mai vreți...? le spuse el.

În urmă le comunică și hotărârea lui ultimă; că dacă azi nu primește o scrisoare ce-o așteaptă negreșit e hotărât să intre în viața lor, pe care o disconsiderase până acum și chiar azi va face primul pas. La toate stăruințele prietenilor săi de a amâna ziua, el rămase neînduplecat.

Curierul venise dimineața, dar nu primise nimic. Speră că poate acum după amiază va primi ceia ce cu atâta nerăbdare așteaptă. Ceasurile treceau încet, prea încet; nu mai găseau nici un subiect de vorbă...

Intr'un târziu intră slujnica cu câteva scrisori pentru el. Cea așteptată nu era. Prietenii așteptau curioși. Cu o ură amestecată cu durere se sculă și zise:

— „Prieteni, acum când totul s'a sfârșit, când toate speranțele s'au dus, haideți, să ridicăm câte un pahar în cinstea și sănătatea aceluia, care de azi este al vostru“.

— „Dar nu se poate, gândește-te c'afară e vremea rea, să nu-ți faci rău“ mai încercară amicii.

— „Până azi am condamnat felul vostru de a vă trece clipele de plictiseală, dar azi, când mă simt sănătos și înșelat în visurile mele, când văd că voi sunteți toți mai bine ca mine, vreau să plecăm, să ieșim din casa asta în care am stat închis atâta vreme, vreau să respir aerul de afară, vreau să gust din viața voastră desinteresată!“ și luându-și pălăria și pardesiul eși urmat de prieteni.

— „D-le Mircea, D-le Mircea, ați scăpat o scrisoare jos !...“ îi strigă servitoarea în momentul când eși pe ușă.

Se opri, luă scrisoarea, o băgă în buzunar și adăugă fetei:

— „Spune sus, că o să viu imediat!“

Eșiră. Pe drum s'au abătut pela tutungerie să facă o scrisoare fetei cu păr bălai și ochi viorei, să-i anunțe primul lui pas în noua viață și... că e sănătos. Scriind penița se ropse:

— „Semn rău !...“ exclamă el indispus.

Plecară. O puse la cutie. În clipa asta își aduse aminte că-i lăduse-o scrisoare. O scoase, o desfăcu, o citi !...Își duse mâna la gât...se învineți...o tuse nemiloasă-l cuprinse...își duse batista la gură...sânge...

Prietenii îl luară pe brațe și-l duseră acasă. Doctorul fu che-nat în grabă și după un consult amănunțit exclamă:

— „E pierdut !...Totul s'a sfârșit !...“

Mircea își perdu rațiunea, aiură, strigă, plângea....

— „...Da, da... ah, mă doare... ce?...scrisoarea?...mă iubește...mama! tu, tu !...tu m'ai ucis...tu ești tata?...nu... nu-î adevărat... fugiți...“

fugiți...nu, tu nu.. Vi..Viorica!.. sunt păcătos...nu?...mă doare, ah!.. copil din flori!... și începu să plângă un plâns nervos cu sughițuri; se svârcolea și strigă...

Prieteni plângeau; unul citi scrisoarea: „Dragă prietene, răspund dorinței tale și te asigur că și acum ești tot ce-ai fost pentru mine. Iar eu îți sunt și mai mult o soră iubitoare în care să te încreiezi. Îți urez însănătoșire grabnică. Viorica“.

Prieteni plecară, cugetând cu uimire la sufletul acesta tânăr, trezit deodată în nenorocire și la gândul că el poate să moară, ei începură să plângă.

III

A doua zi, găsiră crepul de doliu la poartă!.. Copila cu păr bălai și ochii viorei primiă vestea primului pas în noua viață...

Pășise în altă viață, viața celor dreți, unde domnește fericirea!...

Const. Th. Filipescu

Ci. VII R. Lic. „Unirea“

BALUL IERNII

*Mi-a poftit bătrâna iarnă
La un bal, păduri sărace:
Flori de neauă să le cearnă
In blăni albe să le 'mbrace.*

*Balul trebuiă să fie
Pe o noapte înorată,
La lumina slab'a lunii,
Intre nouri albă pată.*

*Purtători de reci confete:
Rânduitu-mi-s'au norii..
Meșter lăutar: Moș Crivăț,
Care știe toate-a horii.*

*Veni noaptea așteptată..
Printre nouri luna cerne
O lumină albă-mată,
Ce-n păduri mi se așterne....*

*Totul stă în așteptare...
Dar când Iarna dă semnalul
Se începe-o horă mare
De răsună lunca, dealul.*

*Meșter lăutar, moș Crivăț
Și-a 'nceput bizara-i horă...
Norii luminați de lună
Par o geană de-auroră...*

*Ning fulgi albi,-confeti'ntr'una;
Iar pădurea joacă, joacă...
Fagii cei bătrâni,—uncheșii—
Au în barbă promoroacă.*

*Acum balu-i pe sfârșite..
Luna apunând se stânge.
Toate dorm... doar numai vântul
Printre ramuri trecând plânge..*

Noua îndrumare în știință: „Inducția baconiană”

Știința este ultima evoluțiune a inteligenței, al treilea câmp de manifestare a activității omenești,

Față de natură, omul primitiv a căzut într'un extaz, atât de puternic, încât prima sa manifestare față de ea n'a putut fi, decât poroită dintr'un sentiment la fel: sentimentul de cinstire, de respectare profundă a minunățiilor ei, ce se desfășurau sub ochii săi și a căror cauze nu știa să le afle, sentimentul care constituie *religia*: cultul față de natură și mai presus, față de acela care trebuie să fi creiat natura și omul — ființa supremă — Dumnezeu.

Dar natura era așa de frumoasă și inspiră așa de frumos pe om, care se simția cu totul mic și fără forță în fața ei.

Ea făcù să-i vibreze o a doua coardă a sufletului său: aceia a frumosului și această simțire specială l'a făcut și i-a dat putere să intruzeze în formă neperitoare frumusețile veșnic schimbătoare și creștoare, lucrul care a constituit *arta*, un alt domeniu al manifestării sufletului și inteligenței omenești — care este așa de aproape de religie prin origină și împreună cu care pare a se fi născut.

Dar față de minunatele și inexplicabile fenomene, ce se perindau neconținut sub ochii săi, omul n'a putut sta într'o uimire continuă, mărginindu-se numai ale imită sau descrie, mai mult sau mai puțin exact, într'un mod plastic; din străduința ce și-a dat ca să copieze formele trecătoare ale naturii, s'a deprins cu o observare precisă, care l'a condus a da o explicație aproape de adevăr a celor mai simple fenomene, îndrumându-l ast-fel către cea de-a treia ramură a activității sale.

Incep deci a se întrezări primele licăriri ale științei fără însă a fi precizate în timp, căci după cum a zis Spencer: „Nicăieri nu se poate zice: aici începe știința;” așa dar să nu pară un paradox când voi spune că adevăratul spirit științific există de foarte puțin timp și el încă n'a cuprins toate spiritele căci mulți încă se sbat în acel extaz și resemnare caracteristică omului primitiv.

Afirmarea celor de mai sus o găsim și în următoarea împrejurare: D-l Gustave le Bon, marele revoluționar al științei, cel ce prin: „L'évolution de la matière et des forces“ pe punctul de a da o lovitură de grație actualelor baze ale științei, având a da lămuriri de modul cum se formează în omenire „Opiniile și credințele”,

spune că: omul a trebuit, în evoluția sa, să încerce trei faze și a-nume: la început să fie foarte mirat în fața naturii, mai apoi să se simtă foarte puternic și numai apoi să se poată libera de sub scutul ei: supunând-o, întrebuintând-o, *exploatând-o*, fapt care este legat de o adâncă cunoaștere a legilor naturale, cea ce coincide cu spiritul științific de care vorbeam mai sus.

Am pomenit însă de „legile naturale“. Huxley căutând a da o definiție legilor naturale zice: „Când am descoperit, după ce am observat de mai multe ori cu luare aminte, că un lucru este în totdeauna cauza unui efect oare care, sau că unele întâmplări au în totdeauna loc în aceeași ordine, numim adevăratul descoperit: „*O lege a naturii*“. Legile sunt niște raporturi generale și ne-schimbătoare, care derivă din firea lucrurilor. (Liard. op. cit.)

Cercetarea naturii constituie deci obiectul științei.

Ce e știința?

După Spencer: „Știința nu e alt-ceva decât o desfășurare a unui ordin superior de cunoștinți vulgare.“

„Știința e un sistem de cunoștinți relative la aceeași materie, în care anumite legi cărmuesc lucrurile și fenomenele*.

Ce-și propune știința?

Explicarea lucrurilor: cunoașterea cât mai completă și mai puțin relativă a naturii; mai mult încă: a determina legile ce exprimă mersul general al fenomenilor lumii materiale, și fără care legi, ele nu se petrec niciodată.

Mijloacele de care ne servim la găsirea acestor adevăruri alcătuește cea ce se numește *metoda*; e calea ce se urmează atât pentru stabilirea adevărurilor cât și pentru caracterizarea lor: „La méthode est plus qu'un instrument de progrès pour la science, elle en constitue un des caractères essentiels elle sert moins encore à découvrir des vérités qu'à les définir comme scientifiques“.

(D. Parodi)

* * *

Odată cu sosirea veacului XVI-lea știința încearcă o nouă fază. Veacul Renașterii, veacul marilor aplicațiuni ale invențiunilor mecanice, a marilor descoperiri geografice, al neprețuitelor căpodopere artistice, se afirmă mai ales printr'o altă serie de note caracteristice, o schimbare fundamentală a vechilor concepții prin noi directive: liberul examen, libera cugetare și spiritul de cercetare indică începutul unei ere noi, unor timpuri noi, timpurilor așa zise: moderne.

În acest mediu, propice expansiunilor nouilor doctrine, filozoful Bacon: „cel mai mare, cel mai înțelept și cel mai mișel dintre oameni“ după expresia tipică a unui istoric, scoate la iveală la anul 1620 cartea sa de aur: „*Novum Organum*“ carte, care pune bazele unei noi metode în cercetarea naturii și pe care putem considera ca origină spiritului științific propriu zis.

Bacon zice, în această carte, că baza cercetărilor naturii trebuie să fie : *experimentarea*, observare cu totul nouă și neașteptată printre multiplele care existau, în scrierile filosofilor scolastici, care de și știau atât de multe lucruri despre natură, nu puteau să pună o unitate sau legătură în multiplicitatea de fenomene materiale care li înconjurau.

Acest fapt sugestionă din ce în ce mai mult spiritele cercetătoare și a făcut ca în cele din urmă să fie recunoscut în lumea cercetărilor unei formule științifice generale, că experimentarea e o metodă infailibilă și care prin numele de : *inducția baconică* «.....,il (Bacon) eu le rare mérite, de sentir et d'indiquer nettement les conditions d'une méthode expérimentale rigoureusement probante et d'oposer à l'induction d'autre fois la méthode qu'ont suivie tous les grands expérimentateurs modernes et à laquelle on a donné justement le nom d'induction baconienne.»

(G. Fonsegrive)

Experimentarea a construit deci dela Bacon încoace, una din caracteristicile științei.

Dar ca cineva să poată experimenta nu-i așa că are nevoie să observe cu cea mai mare atenție fenomenul de care se preocupă ?

Așa dar și *observația* e un element indispensabil într'o cercetare științifică.

Aceste două concluzii au stabilit, că în cercetarea naturii omul este înarmat cu două arme dintre cele mai perfecționate:

1). Experimentația și 2) Observarea.

Știința e cu profit de când s'au descoperit aceste metode.

Am văzut că fenomenele naturale trebuiesc observate; ce decurge de aci ?

Observarea implică atențiunea cea mai riguroasă, așa dar o dezvoltare din ce în ce mai desăvârșită a acestei facultăți, cel mai important factor al inteligenței conștiente. Atenția duce la a descoperi legătura adâncă ce există între fenomene; a determina relația dintre cauză și efect, relație pe care e bazată întreaga știință modernă.

Dar atunci experimentația la ce-ar mai servi ?

Servește în a demonstra constanța legilor naturii și a ne arăta că în aceleași împrejurări au loc aceleași fenomene iar în împrejurări diferite, fenomene diferite.

Aceasta e de o capitală importantă, căci știind că natura se bazează pe o repetare continuă și neobosită a aceluiași fenomene, problema cercetării ni se simplifică cu totul și în loc de a ne ocupa cu diferitele modalități ale unui fenomen îl vom privi ca o cauză generală care reacționează în mod anumit față de diferitele împrejurări.

Acestea alcătuiesc : *Raționamentul științific* care se deosebește de raționamentul obișnuit după cum observația și experiența vul-

gară. Raționamentul științific rezultă din perfecționarea celui vulgar și care ca și cunoștințele, trebuie să îndeplinească condiția de a fi exact pentru a trece drept științific.

Raționamentul științific se conduce și el după niște reguli generale, care sunt rezultatul studierii mai multor cazuri particulare; el e același, pentru toți oamenii de știință: „Je pense,—zice Claude Bernard, qu'il n'y a pour l'esprit qu'une seule manière de raisonner, somme il n'y a pour l'esprit qu'une seule manière de marcher”.

Raționamentul se subdivide în: *inducțiune și deducțiune*. Inducțiunea e *trecerea dela fapt la idee*, deducțiunea: *dela idee la fapt sau la alte idei care nasc din ea și o verifică*.

În rezumat rămâne stabilit că știința, dela începutul veacului al XVII-lea se bazează pe observare și experimentare, dezvoltând facultatea atenției, determinând constanța legilor precum și legătura dintre cauză și efect, din care material se clădește raționamentul științific.

Resultatele obținute din aplicarea noilor metode în cercetările științifice sunt uimitoare: zilnicele descoperiri și invențiuni afirmă cu prisosință: giganticii pași ce-i face știința către progres, realizând în decenii ceea ce n'a realizat în zeci de secole, face ca idealul ei, *găsirea unei formule generale din care să deducă și să explice totul*, să pară dacă nu apropiat, cel puțin realizabil.

Ștefănescu Simion

Clasa VII Reală

Nostalgie...

*O cuc răsleț, când te aud
In primăvară, prin stejari,
Simțesc cum genele-mi se ud
De-un plâns ușor,
Răcoritor,
Ca'n zile mari...*

*Căci nu pot ca să fiu și eu
La fel cu tine: un pribeag...
Să stau prin codri tot mereu
Cântând de dor
Pe la izvor,
Din foi de fag...*

*Ci sunt sortit ca să mă duc
Din satu-mi dulce, dragălaș...
Rămâi cu bine, dragă cuc!
De dorul tău
Păreri de rău
Avea-voi la oraș.*

Dumitru Pălănceanu

Cl. VIII Liceul „Unirea” Focșani.

„FRAȚII DE LA PIND”

Conferință ținută în ziua de 20 Octombrie la Societatea literară a elevilor, de D. Dumitriu VIII-a R.

Domnilor !

Mă prezint astăzi în fața D-vs cu un subiect, a cărui însemnătate o veți recunoaște cu toții, dat fiind evenimentele atât de importante în preajma cărora ne aflăm. Poate slabului meu glas îi va lipsi acea ușurință și libertate în exprimare, pe care o posedă orice bun conferențiar; totuși, am cea mai fermă convingere că, ajutat de sentimentele pe care le nutresc și pe care și D-vs le nutriți, ca toți Românii iubitori de patria și neamul lor, voi reuși, măcar în parte, să vă fac o idee cât mai clară de viața pe care o duc frați de-ai noștri, dincolo de strămtle și vremelnicele hotare ale țării noastre. În mica mea dizertație nu voi face apel la memoria D-vs. spre a reține date istorice numeroase, care de altminteri nu vor ocupa decât prea puțin loc în ea, ci mă voi adresa sufletului D-vs., pentru că voi vorbi de frați cu acelaș *suflet românesc*, format din surse și în împrejurări comune. Frații rămân pe veșnicie frați, legăturile de sânge nu se rup niciodată, și depărtarea, oricât de mare ar fi dânsa, nu poate schimba nimic din comunitatea lor de idei și simțimițe !

Domnilor ! Astăzi cu toții urmărim cu cea mai mare atenție și încordare uraganul care s'a deslănțuit cu atâta furie în vecinătatea noastră. Cărbunele, care de atâtea veacuri mocneă înăbușit sub cenușe, care de stăiea veacuri își acumula energia, o desfășură astăzi în focul mistuitor pe care îl vedem.

Ochii întregii Europe își concentrează privirile pline de teamă asupra Peninsulei Balcanice, a cărui orizont le apare înroșit de flăcări, și fiecare caută să-și păstreze neștirbite interesele sale. Dar noi Românii de ce urmărim cu atâta atenție războiul, care sunt oare *interesele noastre*? Pe lângă cele de ordin material, noi avem altele, mai înalte, de ordin național.

Datoria noastră de astăzi este cea mai sfântă, e datorie către frați ! Gândul nostru trebuie să se abată către acei cari, de acelaș sânge și fii ai aceleiași mame, a noastră a tuturor, luptă în crâncenă desperare cu dușmanii neamului, ca să-și păstreze pământul pe care de veacuri locuiesc, limba și religia lăsată de strămoși și păstrată cu prețul sângelui. Privirele noastre trebuie să se îndrepte, dătătoare de curaj și alinătoare de suferință, către *vulturul de pe crestele Pindului*, care, obosit, cu aripile lăsate și cu penele smulse în luptă aprigă și neîncetată, ne face semne desperate, cerându-ne ajutorul ce-i datorăm ! Acum, mai mult ca oricând, el are prilejul să-și blesteme soarta, care fără nici o milă, l'a depărtat de lângă trupul mamei sale !

Domnilor ! Știm cu toții, din paginile istoriei neamului, originea

acestor frați de-ai noștri în ținuturi atât de depărtate. Nobilii coloniști Romani în unire cu vitejii și curagioșii locuitori ai Daciei, au plâsmuit începuturile poporului Român. Faptele istoriei ne-au dovedit că posedăm caracterele acestor două rase: *noblețea, dragostea de muncă și vitejia romană, împreună cu energia și curajul dacic!*

Soarta însă, oarbă și nepărtinitoare ca totdeauna, n'a vrut să rămânem într'un singur snop, pe pământul pe care ne născusem, ci ne-a trimis grozavele năvăliri barbare, care ne-au despărțit și îmbucătățit. Neputând rezista puhoiului cotropitor nu ne-a rămas decât să ne retragem la munți, singurul nostru adăpost. Și fiindcă pământul pe care locuiam se întindea din Carpați și până în Balcani departe, natural a fost să ne retragem în fiecare din acești munți; iar în golul lăsat între noi s'au așezat barbarii, punându-se astfel ca o stavilă între cele două mănunchiuri de frați. Izolați cu totul de grosul poporului din care făceau parte, chinuți de grija cea mare a existenței, hărțuiți neconținut de barbarii sălbateci cu care veneau în contact, bieții Români au început să se retragă din ce în ce mai mult spre Sud, până când au găsit crestele ospitaliere ale Pindului, unde s'au așezat. Și acolo, de atunci și până astăzi, ca o insulă pierdută în largul mării, desprinsă cu forța de continentul din care făcea parte, a rezistat și rezistă și astăzi cu eroism contra valurilor ce o isbesc din toate părțile.

De vom deschide istoria Aromânilor vom vedea că au fost timpuri în care ei au ajuns la un oarecare grad de dezvoltare materială. Iată ce ne spune istoricul Bizantin Pachymer despre viața lor prin secolul XIII și XIV: „Valahii aceștia, cari se întinseseră până la capitala imperiului, înmulțindu-se peste măsură, erau cu drept cuvânt bănuți ca nu cumva, când Sciții din Nordul Dunării vor năvăli, să nu-și unească *însemnatele lor puteri*, cu dânșii fiind atrași în partea lor prin asemănarea vieții și poate chiar *prin comunitatea originii*. Numărul lor era foarte mare, tinerimea lor deprinsă cu munca și nemolesită de neajunsurile educațiunii, de oarece locurile, pe unde ei trăiau bucuroși, erau aspre și nu le lipseau mijloacele în privința creșterii vitelor mari și mici pe care ei le hrăneau în mare număr în pășunile lor îmbelșugate. În sfârșit erau și *bine deprinși în treburile oștășești* prin vânarea zilnică a fiarelor și *prin luptele dese și fericite contra oamenilor înarmați*“.

Se vede lămurit că viața de atunci a Aromânilor este aproape aceeași ca și astăzi: păstori înarmați, gata oricând de luptă, pricepuți crescători de vite și încercați oameni de arme. Iar Sciții, a căror năvălire se aștepta și către care ar fi fost atrași prin asemănarea vieții și poate prin comunitatea originii, nu erau alții decât *Daco-Românii*.

Timpurile s'au schimbat și odată cu ele și condițiunile de trai s'au îngreuiat. Astăzi numărul Românilor din Macedonia este, după unii de vre-o câteva sute de mii, după alții el se ridică la vre un milion de suflete. Viața lor de păstori îi face să pribegească iarna către câmpie, vara către vârful munților înalți. Parte din ei locuiesc prin orașe și sunt oameni cu stare, cei mai mulți însă continuă să ducă acest trai pitoresc de pribegie. Marele nostru poet D. Bolintineanu, originar din Macedonia, și care, în timpul exilului său a călătorit mult prin această țară, a fost

impresionat de modul acesta de viață nomadă, găsim într'nsul cel mai frumos subiect de inspirație poetică și creând una din cele mai reușite poezii ale sale : San Marina. Cu o plasticitate perfectă el ne redă viața Aromânului, care odată cu întinerirea copacilor și cu căderea frunzei, pleacă cu tot ce are spre alte locuri. El zice:

San Marina astăzi are	Se întinde masă dalbă
Sărbătoare de păstori,	Pe un plaiu lângă cătun
O serbare	Cu smântână
De plecare	Dela stână
La Vardar ce cură'n mare	Cu faguri de miere albă
Alergând pe pat de flori.	Și cu vin dela Zeiton.

Mai departe descrie plecarea :

Popii binecuvintează	Caii poartă în spinare
Și atunci toți s'au mișcat	Corturi, paturi, așternut,
De plecare	Toată casa
Către mare	Toată masa
Turmele înaintează	Și vesminte de 'mbrăcare
Toți cu totul le-au urmat	Tot ce au, tot ce-au avut.

Și mai departe :

Astfel trece scurta viață
De străini neatârnați
Ca cocorii
Și ca norji
Când pe câmpuri de verdeață,
Când pe munții cei înalți.

Câtă poezie, cât pitoresc în viața lor! În privința aceasta ei se deosebesc mult de frații lor stabili; și unii și alții însă apar ca un *element distinct* de toate celelalte, de oarece rămân credincioși obiceiurilor strămoșești tradiționale: tipul, limba, caracterul, sentimentul de naționalitate și tendința de a trăi retrași de celelalte națiuni și de a nu se amesteca cu acestea, este cea mai puternică probă că *ei posedă tot ce constituie caracteristica unei naționalități*, care nu numai că nu se confundă cu celelalte, dar dela prima vedere se deosebește profund de ele.

Aromânii, mai ales cei Fărșeroți, au un port aparte, distins de al celorlalte neamuri. Părți caracteristice într'ânsul găsim mai ales la femei, cărora, așa zisele ciupări de argint, puse pe cap, le dau un aer majestos și impunător. Industria casnică a lânii fiind foarte dezvoltată, costumele, de o frumusețe originală, sunt lucrate cu cea mai mare grijă de însăși femeile Aromâne. Acestea sunt demne de admirat prin spiritul de ordine și curățenie ce domnește în casele lor, ba chiar uneori întrec în această privință pe Româncele noastre. Hărnicia e ceva comun la dânsese, lucrează cu cea mai mare îndemănare; iar în ceea ce privește îmbrăcămintea nu cumpără nimic, căci țin să iasă totul de pe mâna lor. De asemenea e de admirat gentilețea și blândețea lor. În fie care casă se întrec să te primiască cât mai bine și cu cea mai mare bună voință.

Limba pe care o vorbește Aromânii este o limbă Românească, împeștriată cu vorbe albaneze, cum era și natural, cu puține vorbe grecești și italiene. Pentru cel care ar judeca-o în mod superficial, din cauza particularităților, a împeștrărilor și a unor forme mai vechi, ea ar apărea ca o limbă bastardă. Stratul de bază fiind însă românesc, ea rămâne ceea ce este în realitate, limbă românească. Aș putea citi multe expresiuni în care s'ar vedea numai de cât asemănarea isbitoare între dânsa și limba noastră. Și oare limba nu este cea mai puternică dovadă despre originea și naționalitatea unui popor? Nu putem decât să admirăm puterea de viață și energia cu care Aromânii au păstrat graiul strămoșesc, când au fost în mijlocul atâtor neamuri haine și au trecut prin atâtea grele încercări!

S'a zis, și cu drept cuvânt, că *latinitatea are energie nesecată*, este nepieritoare. Iată cea mai bună probă! Și poporul nostru, viță a Rasei Latine, moștenește cu prisosință calitățile ei: *nu pierde și nu va pieri niciodată!* Sfârșitul în numărul viitor.

Sfârșitul!...

(după Camoëns)

Când lebăda presimte că „ceasul” i-a sosit
O ia încet, alene pe pânza argintie...
Suspină miezul nopții 'n duioasă armonie,
Un cântec trist se-aude pe țărnul părăsit!...
Ce dulce melodie!...

E ultimul ei cânt!
În cântul ei slăvește viața pe pământ!
Ecoul slab răsună!...

Dar trist, deodată se curmă...
Și cercuri mici de apă rămân drept orice urmă...

Și tot așa, iubito, acum când simt sosirea
Sfârșitului iubirii, ce n'are să mai vie,
Spre două stele — albastre, din neagra veșnicie,
Ce licăresc în noapte, ridic tăcut privirea...
Ce slabă-i a lor rază!..

Încet, încet se stânge...
Și gândurile-mi triste acum încep a plânge!...
Și-mi spun poveste dulce cum par'că n'a mai fost...
Dar cum se face oare c'o știu eu pe derost?..

CRONICA

* Duminică 4 Noembrie c., D-l V. V. Haneș, profesor la liceul nostru, a ținut—în sala de solemnități a liceului—o conferință: «Poetul Florilor». După ce spune câteva cuvinte asupra trecutului literaturii noastre, despre revistele, curentele și poezii ce în decursul vremurilor s'au format, vorbește despre un nou curent: «poezia simbolistă», care ne apropie, zice D-sa, de literatura franceză. Spune, că D-l D. Anghel s'ar fi afirmat cu ceva deosebit. Ne citește câteva poezii foarte frumoase ale poetului, a căror inspirație sunt florile. El a fost acela care a realizat efecte. Descriind o floare, o grădină nu face un pastel, împletește o gândire. „În poeziile D-lui Anghel, zice conferențiarul, o să găsim tot-deauna delicatețe, nu concepții adânci, căci literatura trebuie să fie fără scop”. Citează revista „Viața Nouă”. La d-nul Anghel, găsim discrețiune, seninătate; D-l Iosif are frăgezimea; le lipsiă un colaborator adânc, mai spune D-l Haneș.... O poezie însă ne-a mirat: «Imn Cuvintelor» al cărei fond pare a fi acelaș ca și în poezia „Cuvântul” a maestrului Vlăhuță.... Dar cum spune Caragiale:

„Nu poate fi acuzat de plagiat, căci mai la urmă subiectul „nu-l așa important în artă cât este de importantă tratarea....
„A încercat și D-sa să trateze în modul său original un subiect, „pe care l-a mai tratat și altul. De unde știi? Poate că a avut „norocul să-l facă mai bine?”

Ce ziceți cei ce-ați auzit poezia D-lui Anghel și ați citit'o pe a D-lui Alex. Vlăhuță?...

* Societatea literară a elevilor cursului superior al liceului «Uni-re», de sub președinția d-lui profesor D-trie Papadopol, societate, care a intrat în al 14-lea an, se manifestă anul acesta într'un mod deosebit. Nu se tratează în conferințe decât subiecte din Istoria, Artă și Literatura Națională; nu se va neglija nici știința. Cu chipul acesta credem că la noi se va putea face un ideal lipsit atâta școlărimii noastre, un ideal național. După „Cuvântul Înainte” ținut de vicepreședintele societății, Alex. Gorgos din cl. VIII, s'au ținut cinci conferințe în ordinea următoare: „Frații dela Pind” de elevul Dumitru Dumitriu cl. VIII; „Petre Liciu” de elevul Const. Filipescu cl. VII; „Istoria în liceele ungurești” de elevul Alex. Dobreanu, cl. VII; „Societatea și poezii noștri” de elevul Paul Rarincescu, cl. VII; «Ion Alex. Brătescu-Voinești» de elevul Emilian Constantinescu, cl. VII.

Cele mai bine primite se vor publica în corpul revistei fie în întregime, fie în rezumat. Pe lângă conferințe au mai fost și producții muzicală, cum și declamații.

* În cursul lunii Octombrie, elevii din cl. VI-VII-VIII secția reală, însoțiți de D-l profesor de Agronomie Gh. Cardaș, au făcut o excursie la Galați și Brăila, pentru vizitarea unei expoziții de agricultură și unele fabrici industriale, precum și docurile.

* S'a hotărât o șezătoare literară pentru Duminică 25 Noembrie crt., în sala de solemnități a liceului nostru, pentru a sărbători pe Caragiale, care încă e pe pământ străin deși e al nostru. Va vorbi elevul *Const. Filipescu*, cl. VII, despre „Caragiale și opera sa”. Se va declamă monologul „1 Aprilie” al lui Caragiale de elevul *Hr. Haret*, cl. VII și se va jucă comedia neîntrecută a maestrului, „Conu Leonida față cu Reacțiunea”, de către trei elevi din cursul superior.

C. F.

CONCURS

La acest concurs iau parte toți elevii de liceu și școli secundare din țară. Concursul acesta se împarte în două părți: literar și științific. Fiecare va răspunde cum va vrea și la oricare din chestiuni. Lucrările vor fi controlate de un comitet compus din: un domn profesor și elevi.

Cele mai bune lucrări se vor publica în revistă.

Concurs literar

Să se răspundă într'o limbă literară la următoarele chestiuni:

- 1). De unde nu e foc, nu iese fum.
- 2). Eminescu și Caragiale.
- 3). Noile direcțiuni ale mișcării literare la noi.

Concurs științific

- 1) Să se rezolve ecuația:

$$x^4 + 14x^3 + 39x^2 - 70x = 0$$

Alex. Iliescu
cl. VI R., Liceul „Unirea”

- 2) Să se găsiască numărul de două cifre, așa că dacă îi împărțim cifra zecilor prin cea a unităților, căpătăm inversul jumătății numărului căutat.

Const. Filipescu
cl. VII R. Liceul „Unirea”

N.B. În răspuns se va menționa No. revistei și No. chestiunii. Elevii vor iscăli cu numele lor, indicând clasa și liceul din cari fac parte.

